

A közzététel időpontja: 2023. augusztus 4.
Az alkalmazás kezdő dátuma: 2024. január 1.

REFORMÁTUS HITTAN

RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

A) KOMPETENCIÁK

Szövegértelmezés:

A vizsgázó legyen képes bibliai szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének kifejtésére, egyháztörténeti forrás és egyházi dokumentum elemzésére, továbbá hitvallási irat részletének értelmezésére a dogmatikai ismeretek birtokában.

Esetelemzés:

A vizsgázó legyen képes etikai kérdések, mai problémák elemzésére, állásfoglalás megfogalmazására és a vélemény indoklására.

B) VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Témakörök	Követelmények
I. Bibliaismeret	
1. Ószövetség	Östörténet: A teremtés, az ember teremtése, proto-evangélium, bűnesetek, az özönvíz
	Ósatyák történetei: Ábrahám, Izsák, Jákób, József
	A választott nép történetének főbb szakaszai, fontos eseményei: Mózes elhívása, kivonulás Egyiptomból, szövetségkötés, honfoglalás, bírák kora: Sámson, Gedeon, Jefte, Sámuel, Debora, Saul-Dávid-Salamon királysága
	Illés és Elizeus próféta, babiloni fogság, hazatérés a fogságból
	Jézusra vonatkozó prófécia, azok keletkezési körülményei, messiási várakozás: Ézsaiás, Jeremiás, Dániel, Mikeás, Haggeus, Zakariás
2. Alapvető ószövetségi bevezetés-tudományi ismeretek	A Biblia keletkezése, az ószövetség könyveinek keletkezése és felosztása: történeti, tanító és prófétai
3. Újszövetség	Jézus Krisztus földi életének eseményei, tanítása: születése, megkeresztelkedése, megkísértése, a tanítványok elhívása, hegyi beszéd, az Isten országáról szóló példázatai, az „én vagyok” mondások, gyógyítási csodái, megváltó áldozata, kereszthalála és feltámadása, mennybemenetele és a missziói

Témakörök	Követelmények
	<p>parancs</p> <p>Az apostoli kor: A Szentlélek kitöltetése, a keresztyén egyház születése, Péter és János apostol munkássága, Saulus megtérése, Pál missziói útjai</p>
<p>4. Alapvető újszövetségi bevezetés-tudományi ismeretek</p>	<p>Az evangéliumok keletkezésének története és célja, párhuzamok és eltérések, ezek okai</p> <p>Az újszövetségi levelek felosztása: páli levelek: tanító és pásztori</p> <p>Egyetemes</p>
<p>5. Kortörténeti ismeretek</p>	<p>Jézus és az apostolok korának történeti háttere: az intertestamentális kor</p>
<p>II. Egyháztörténet</p>	
<p>6. Krisztus egyházának története</p>	<p>A Szentlélek munkájáról szóló bibliai tanítás</p> <p>Az egyház történelmének kezdetei, fontos fordulópontjai: Pünkösöd eseményei, a keresztyén egyház születése, őskeresztyénség, az istentisztelet liturgiája, ókatolicizmus, keresztyénüldözések, a keresztyénség, mint államvallás</p> <p>Szerzetesrendek kialakulása Keleten és Nyugaton;</p> <p>Keresztes háborúk, avignoni fogság; Eretnekmozgalmak és az inkvizíció</p> <p>Előreformációs törekvések: Wyclif és Husz</p> <p>A reformáció német és svájci ága</p> <p>Az ellenreformáció Európában, a jezsuita rend</p> <p>A protestáns ortodoxia és a pietizmus</p> <p>A puritanizmus</p> <p>Az ökumenikus mozgalmak kezdetei</p> <p>A katolicizmus és a protestantizmus a 20. században</p> <p>Kiemelkedő egyháztörténeti személyiségek példák Krisztus elkötelezett követésére: Augustinus, I. István, Assisi Ferenc, Luther Márton, Zwingli Ulrich, Kálvin János</p>
<p>7. A saját felekezet története</p>	<p>A saját felekezet kialakulása, annak okai, történetének fontos pontjai: A reformáció tanainak elterjedése Magyarországon</p> <p>Kiemelkedő személyiségei: Dévai Bíró Mátyás, Sztárai Mihály Szegedi Kis István, Kálmáncsehi Sánta Márton, Huszár Gál</p> <p>A reformáció és a művelődés összekapcsolódása: Méliusz Juhász Péter, Dávid Ferenc, Károli Gáspár, Szenci Molnár Albert</p>

Témakörök	Követelmények
	<p>A bécsi békétől a szatmári békéig (Bocskai István) - a Habsburg udvar valláspolitikája: 1606-1711: ellenreformáció, a gyászévtized, gályarab prédikátorok</p> <p>Az erdélyi fejedelemség valláspolitikája: 1571-1690. Bethlen Gábor, I. Rákóczi György, Lorántffy Zsuzsánna</p> <p>Csendes ellenreformáció: A magyar protestantizmus helyzete III. Károly és Mária Terézia uralkodása idején</p> <p>II. József valláspolitikája, a Türelmi Rendelet</p> <p>A két világháború közötti egyház története: Makkai Sándor, Baltazár Dezső, Ravasz László, Révész Imre</p> <p>Allam és egyház viszonya a II. világháború után: Egyezmény 1948, államosítások</p> <p>Bereczky Albert, Pap László, Ordass Lajos</p>
III. Dogmatika	
8. Az egyház tanítása	<p>A keresztyén egyház tanításának alapvető tételei: Isten megismerése, a kijelentés (Istenérvek)</p> <p>Különös kijelentés, az Ige hármasság alakja reformátori felfogásban</p> <p>Az ember Isten szövetségében</p> <p>Evangélium a törvényben</p> <p>A keresztyén hit</p> <p>Egyetemes hitvallások</p> <p>Istenről, mint Szentháromságról</p> <p>A teremtő, Mindenható Atya</p> <p>Az isteni gondviselés</p> <p>Jézus Krisztus személye és titka</p> <p>Jézus Krisztus prófétai, főpapi és királyi tiszte</p> <p>A Szentlélek személye és munkája</p> <p>Az anyaszentegyház</p> <p>A sákramentumok: keresztség és úrvacsora</p> <p>Az eljövendő világ és az örök élet</p> <p>A saját felekezet dogmatikai tanítása: A reformátori gondolkodás jellegzetességei: solus Christus, sola gratia, sola fide, sola Scriptura</p> <p>Az üdvtörténet alapigazságainak vizsgálata, Isten mindnyájunkat egyggyé tesz Krisztusban: ökumenikus mozgalmak, a II. vatikáni zsinat</p>

Témakörök	Követelmények
IV. Az egyházi esztendő	
9. Ünnepek, ünnepi időszakok	Az egyházi esztendő ünnepei, ünnepi időszakai, a saját felekezet ünnepei, az ünnepek gyökerei, jelentősége: Advent, karácsony, böjt, virágvasárnap, nagypéntek, húsvét, áldozócsüdtörtök, pünkösd, újkenyér, újbor, október 31., a reformáció emléknapja
	Az ünnepek liturgiája
	A református istentisztelet és kegyesség
V. A keresztyén erkölcsi élet - etika	
10. A keresztyénség erkölcsi tanítása	Az ószövetségi és a jézusi etika: Az ember feladata a világban, felelősségünk a teremtett világ, az élet védelme és embertársaink iránt: Erkölcs, erkölcsi döntés, etika fogalma
	Az erkölcs keresztyén megítélése a bűn és kegyelem fényében; Kicsoda az ember? A törvény átka és haszna
	A belső törvény: a lelkiismeret
	Szabadság és rend
	A keresztyén etika normái a családi élet, munka és társadalmi élet területén
	A Tízparancsolat etikai üzenete: más istenek, az Egy és kiábrázolhatatlan Isten tisztelete, Isten nevével élni és visszaélni, az idő rendje, ünnepek és hétköznapiak, a munka és pihenés, a teremtett világ nyugalma, ökológiai etika, kultúra, civilizáció, technika, szülők, gyermekek, szerelem, házasság, válás, szexualitás, család, nemzedékek, szülőföld, haza
	Az élet védelme: szennvedélybetegségek, abortusz, eutanázia, géntechnológia, öngyilkosság, halálbüntetés
	Keresztyén ember a gyülekezetben és a társadalomban
VI. Világvallások	
11. A nagy világvallások alapvető gondolatai	A vallás fogalma
	A történelmi Isten-kinyilatkoztatás vallásai: a zsidó vallás, az iszlám, a keresztyénség
	Az örök világtörvény vallásai: hinduizmus, buddhizmus stb.
	Mai vallási áramlatok

C) VIZSGALEÍRÁS

A vizsga részei

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint
	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS
A vizsgaszervező intézmény biztosítja	Biblia, Református énekeskönyv, bibliai atlaszok, az elemzendő források szövegei

Közzé kell tenni

	Középszint
	Szóbeli vizsga
Anyag	Témakörök
Határidő	A május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal
Felelős	A vizsgaanyagok elkészítéséért felelős intézmény

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Szóbeli vizsga	
15 perc	
10 perc	5 perc
Tételkifejtés	
A) feladat	B) feladat
35 pont	15 pont
50 pont	

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli érettségi vizsga 20 tételének tartalma 11 témakört fed le. A tételek 25%-át évente frissíteni kell.

A vizsgázók a szóbeli vizsgán a következő segédeszközöket használhatják: Biblia, Református énekeskönyv, bibliai atlaszok, az elemzendő források szövegei.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Az érettségi tételek A) és B) feladatból tevődnek össze. Az A) feladatok egy-egy témakör átfogó anyagából jelölnek ki egy-egy témát, amelyekben a vizsgázó bemutatja alapvető hit- és erkölcsstani ismereteit, rendszerezési képességei, és hit- és erkölcsstani tudásának alkalmazását. A B) feladatok a 11 témakörhöz szorosan kapcsolódó fogalmakat, rövidebb témákat, ó- és újszövetségi bevezetés-tudományi, valamint liturgikus ismereteket, forrás- és dokumentumelemzési, illetőleg értelmezési feladatokat, korunk etikai problémáinak bemutatását kívánja meg a vizsgázótól. Az A) feladatokhoz mindig más témakörből való B) feladatnak kell tartoznia.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az A) és B) feladat kifejtését együttesen kell értékelni. A vizsgázó a feleletére egy összegző pontszámot [legfeljebb 50 pont] kap.

A szóbeli vizsga értékelési kritériumai

	Adható pontok		
	Feladat		Összesen
	A)	B)	
TARTALOM			
I. Tématartás			
– a vizsgázó megértette a témát	5	3	8

<ul style="list-style-type: none"> – a témának megfelelően fejt ki – a más témához kapcsoló pontokon megmarad a tétele témájánál 			
II. Tárgyi tudás <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és használja a tételéhez tartozó adatokat – tudja és használja a téma kifejtésében a megfelelő szakkifejezéseket – feleletében kimondja az ún. „kulcsszavakat” – a tételben szereplő neveket használja – ha a tétel szerint szükséges, akkor használja a bibliai ismereteit – ha a tételhez szükséges, használja az egyháztörténeti ismereteit – ha a tételhez szükséges, használja a hittani-erkölcstani ismereteit – általános kulturális tájékozottságot mutat 	10	3	13
III. Megfelelő szó és fogalom használat <ul style="list-style-type: none"> – a témának megfelelő általánosan elfogadott fogalmakat használja – ebben tudatos és értő 	3	2	5
IV. Gondolatgazdagság, problémaérzékenység <ul style="list-style-type: none"> – a téma tárgyalásában kerüli a szükségtelen egyszerűsítést – jelzi, hogy a téma milyen vonatkozásban van a mai ember problémáival 	1	1	2
V. A témának megfelelő memoriter szöveghű és tartalmi szempontból indokolt előadása <ul style="list-style-type: none"> – ha a tétel igényli, használ idézetet – az idézetet pontosan használja 	1	1	2
Tartalom összesen	20	10	30
ELŐADÁSMÓD			
I. A témának megfelelő világos felépítés <ul style="list-style-type: none"> – áttekinthető és tagolt szerkezet (bevezetés, tárgyalás, összefoglalás) – alkalmazkodás a téma belső logikájához 	5	1	6
II. Logikus érvelés <ul style="list-style-type: none"> – legyen állítás és bizonyítás – a fentiek logikus rendben álljanak 	5	2	7
III. Világos nyelvi forma <ul style="list-style-type: none"> – szabatos fogalmazás a magyar nyelv szabályainak megfelelően – gördülékeny előadásmód 	3	1	4

IV. Lényegkiemelés, rendszerezés	2	1	3
– a témán belül megfelelően tagol			
– a téma központi gondolata nem sikkad el az előadás során			
Előadásmód összesen	15	5	20

A Belügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 12/2022. (VI. 28.) BM utasítás alapján a köznevelésért felelős miniszter nevében eljárva: